AVİM Yorum • No: 2020 / 51 • Kasım 2020

DAĞLIK KARABAĞ'DA ATEŞKES SAĞLANDI

Tutku DİLAVER

Analist

10 Kasım 2020, saat 01:00 itibariyle Dağlık Karabağda Azerbaycanın gerçekleştirdiği, kimileri tarafından II. Karabağ Savaşı olarak adlandırılan, operasyonlar Azerbaycan, Ermenistan ve Rusyanın ortak açıklamasıyla sona erdi. Azerbaycanın Şuşa kentini Ermeni kuvvetlerden geri almasını takiben, Ermenistanın barış için hazır olduğu haberleri sosyal medyada ve basında yer almaya başlamıştı[1]. Ardından Azerbaycanın Nahcivan sınırında bir Rus helikopterini düşürdüğü haberleri geldi. Azerbaycan bu konudaki sorumluluğunu kabul ederek, tazminat ödemeye hazır olduğunu belirtti. Tam savaşın gidişatını bu durum nasıl etkileyeceği merak edilirken, barış anlaşmasının imzalanacağına yönelik bilgiler yayılmaya başladı. Ardından gece yarısından hemen sonra ateşkesin kabul edildiği haberleri basına yansıdı. Böylece Azerbaycanın Eylül sonunda başlattığı Karabağı özgürleştirme harekâtını tamamlanmış oldu.

Ermenistan Savunma Bakanlığı dün akşam saatlerine kadar Telegram hesapları üzerinden Şuşanın kontrolünün kaybedilmediğini açıklıyordu. Dağlık Karabağın sözde lideri Arayik Harutyunyan da İnstagram hesabından yaptığı açıklamalarda, Hankendini ziyaret ettiğini ordu liderleriyle görüştüğünü, savunmalarının başarılı olacağını söyleyen açıklamalar yapmıştı[2]. Ancak durumun Ermenistan ordusunun ve Ermeni ayrılıkçı kuvvetlerinin yansıttığı gibi olmadığı çok kısa sürede ortaya çıkmış oldu.

Dün gece itibariyle açıklanan Azerbaycan, Ermenistan ve Rusyanın ortak açıklaması yayınlandı. Söz konusu metin bugün öğlen saatlerinde Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı sayfasından da duyuruldu. Buna göre;

> *"Biz, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Başkanı H.I. Aliyev, Ermenistan Başbakanı N.V. Paşinyan, ve Rusya Federasyonu Devlet Başkanı V.V. Putin, takip eden metni ilan ediyoruz;*
>
> *1. 10 Kasım 2020 Moskova saatiyle 00:00 itibariyle Dağlık Karabağ çatışma bölgesinde tam bir silah bırakma ve ateşkes ilan edilmiştir. Azerbaycan ve Ermenistan, bu noktadan sonra taraflar olarak adlandırılacaktır, mevcut pozisyonlarında duracaklardır.*
>
> *2. Ağdam bölgesi 20 Kasım 2020 tarihinden önce Azerbaycana iade edilecektir.*
>
> *3. Dağlık Karabağ ve Laçin koridorundaki temas hattı boyunca, 1.960 asker, 90 zırhlı personel taşıyıcı, 380 araç ve özel teçhizattan oluşan barış gücü yerleştirilecek.*

4. Rusya Federasyonu barış gücü, Ermenistan güçlerinin çekilmesine paralel olarak konuşlandırılacaktır. Rusya Federasyonu barış gücü kalış süresi 5 yıldır, taraflardan herhangi biri bu hükmü bu sürenin bitiminden 6 ay önce feshetme niyetinde olmadıkça, sonraki 5 yıl için otomatik uzatma ile devam edilecektir.

5. Çatışmanın tarafları anlaşmaların uygulanışının izlenmesinin etkinliğini artırmak amacıyla ateşkesi korumak için bir barışı koruma merkezi kuracaktır.

6. Ermenistan Cumhuriyeti Kelbecer bölgesini Azerbaycana 15 Kasımdan önce iade edecektir ve Laçın bölgesi 1 Aralık itibariyle (5 km çapında), Dağlık Karabağın Ermenistanla bağını garanti edecek ve aynı zamanda Şuşayı etkilemeyecek şekilde, Rusya Federasyonu barış gücünün kontrolünde kalacaktır.

Tarafların mutabakatı ile, Dağlık Karabağ ve Ermenistan arasında iletişimi sağlayacak Laçın koridoru boyunca yeni bir güzergahın inşası için, önümüzdeki üç yıl içinde bir plan belirlenecek ve bunu korumak için Rus Barışı Koruma Birliğinin daha sonra yeniden konuşlandırılması sağlanacaktır.

Azerbaycan Cumhuriyeti vatandaşların, araçların ve malların Laçın koridoru boyunca her iki yönde hareket güvenliğini garanti eder.

7. Zorla yerinden edilmiş kişiler ve mülteciler Dağlık Karabağ topraklarına ve komşu bölgelere BM Mülteciler Yüksek Komiserliği ofisinin kontrolü altında geri döneceklerdir.

8. Savaş esirleri, tutsaklar ve diğer tutuklular ile cenazeler değiştirilecektir.

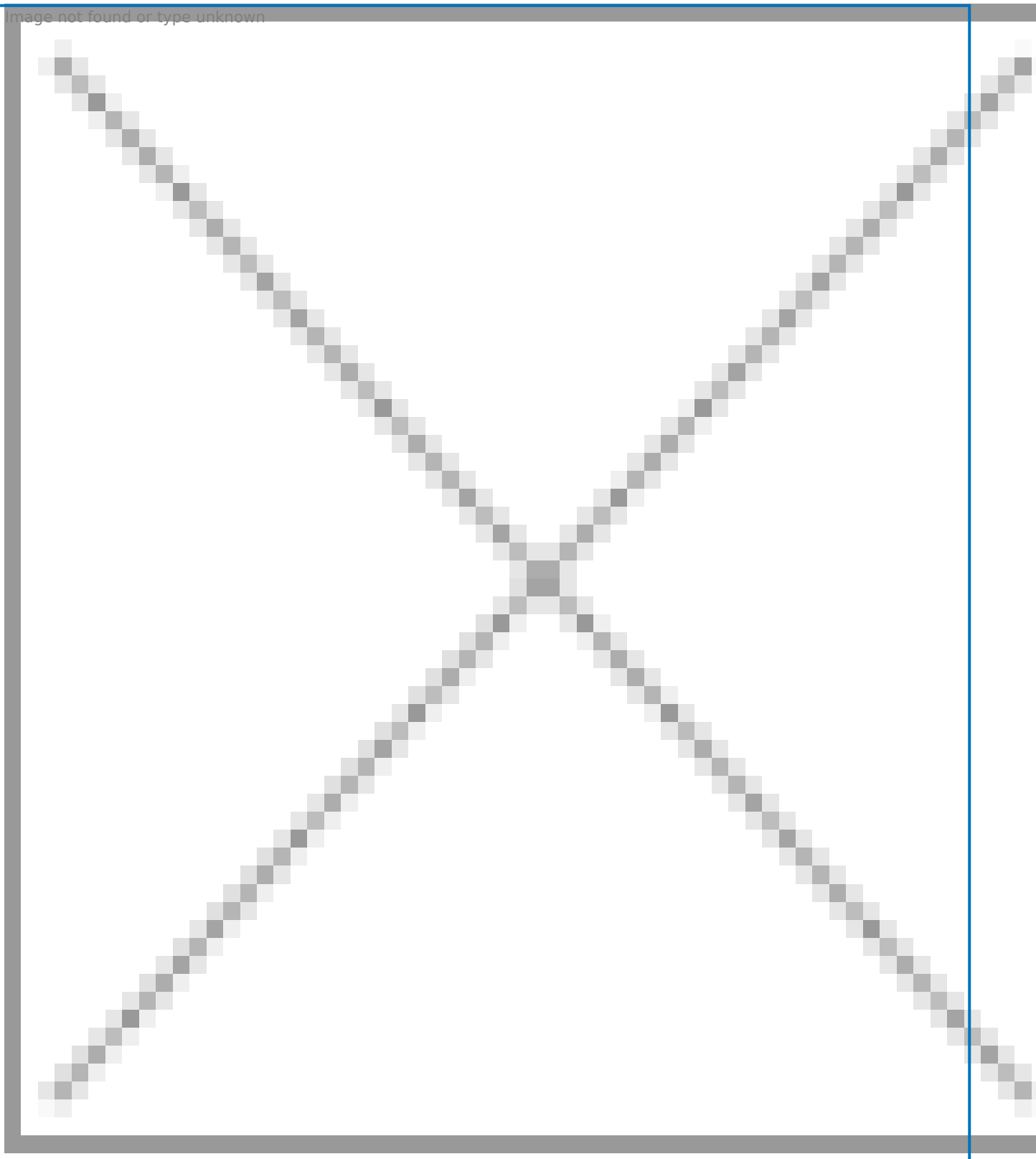
9. Bölgedeki bütün ekonomik ve ulaşım hatları açılacaktır. Ermenistan Cumhuriyeti Azerbaycanın batı bölgeleri ile Nahcivan Özerk Cumhuriyeti arasında vatandaşların, araçların ve malların güvenli ulaşımını her iki yönde garanti edecektir. Ulaşım iletişimi üzerindeki Cumhuriyet Kontrolü, Rusya FSS'sinin Sınır Muhafız Servisi organları tarafından yürütülür.

Bu anlaşmayla taraflar, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ni Azerbaycan'ın batı bölgelerine bağlayan yeni ulaşım iletişimlerinin inşası sağlanacaktır.[3]"

Ateşkes sonrasında Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan ise Facebook hesabından mevcut metne dair yaptığı açıklamasında, bu güç kararı ordunun isteği üzerine almak zorunda kaldığını açıkladı[4]. Harutyunyan Instagram hesabından bir mesaj yayınlayarak ellerinden gelen her şeyi yapmalarına rağmen savaşı kaybettiklerini yazdı. Harutyunyan yaptığı sözlü açıklamada, Şuşanın ana kontrolünün 5 Kasımdan beri ellerinde olmadığını, 7 Kasım itibariyle de Şuşanın kontrolünü tamamen kaybettiklerini söyledi[5]. Savaşı daha fazla sürdürmenin topyekûn bir kayıp yaratacağı endişesiyle geri çekilme kararı aldıklarını da belirtti. Ancak yine de panikle hareket etmenin doğru olmadığını daha her şeyin yeni başladığını da sözlerine ekledi.[6]

Mevcut durumda Azerbaycanın geri aldığı topraklar ve Rus birliklerinin yerleşeceği alanlar şöyle;

Image not found or type unknown

Metne ilk bakıldığında dikkat çeken noktalardan biri ise bugüne kadar Azerbaycanın, Türkiye konusundaki isteklerine yer verilmediği. Ancak bu durum hakkında açıklama yapan T.C. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu bu durumun Azerbaycan için müthiş bir zafer olduğunu belirterek, "Şimdi bunun (ateşkesin) nasıl gözetleneceği, denetleneceği konusu var. Bu konularda da görüşmelerimiz devam ediyor." dedi. Mevcut metinde Türkiyenin barış gücünde yer alacağına dair bir ifade bulunmamasına rağmen Çavuşoğlunun bu ifadeleri kullanması müzakere sürecinin devam eden dinamik bir süreç olduğunu gösteriyor [7]

.

Ermenistanda durum

Paşinyanın bu durumu resmen duyurmasıyla birlikte Ermenistanda halk sokaklara döküldü ve parlamento binası göstericiler tarafından işgal edildi. Kızgın kalabalığı yatıştırmaya çalışan Parlamento Başkanı Ararat Mirzoyan ise göstericilerin gazabına uğrayarak, yaralandı. Paşinyan Facebooktan yaptığı yayınlarda her ne kadar görevinin başında olduğunu, hiçbir yere gitmeyeceğini söylese de detaylı açıklamalarını sonraya ertelediğini söyledi. Ayrıca Mirzoyana saldıran iki kişinin tutuklandığını, halkın kendisine güvenini kaybetmemesi gerektiğini ekledi[8].

Sabah saatlerinden itibaren Ermenistandaki durumu kontrol altında tutmak adına çeşitli devlet kurumları da açıklama yapmayı sürdürüyor. Ermenistan Savunma Bakanlığı yayınladığı açıklamalarla bu durumun ermeni halkının birliğini ve beraberliği bozmaması gerektiği, ordunun elinden geleni yaptığı ancak Türkiyenin sözde müdahaleleri nedeniyle savaştan çekilmek zorunda kaldıkları ifade edildi.[9] Diğer yandan Harutyunyanla paralel bir şekilde henüz her şeyin bitmediği, yapılacak çok şey olduğu mesajlara yer verildi.

Tüm Ermenilerin Katolikosu Karekin II de halka çağrı yapanlar arasında yer aldı. Şiddetten ve eylemlerden kaçınılması gerektiğini belirtti[10]. Bilindiği üzere Ermeni din adamları, Karabağ savaşına yoğun şekilde destek açıklamaları yapmışlar, cepheye gidilmesi yönünde pek çok çağrıda bulunmuşlardı.

Tüm bu açıklamalara rağmen Ermenistanda iktidarın geleceği ve protestoların nasıl şekilleneceği belirsizliği koruyor. Göstericiler ve muhalefet, bu durumun sorumlusu Paşinyan ve ekibinin izlediği yanlış politikaları gösteriyor. Zira Paşinyanın Rusya ile girdiği güç mücadelesinin Karabağda büyük bir hezimete uğranmasına yol açtığı yönünde bir hava oluşmuş durumda. Diğer yandan Paşinyanın istifası yönündeki isteklerinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği önümüzdeki süreci de etkileyecek gibi görünüyor.

**Harita Twitter.com adresinden @leventkemal adlı kullanıcıdan alınmıştır.*

[1] Azerbaijan, Armenia 'near ceasefire deal' on Nagorno-Karabakh, *Middle East Eye*, 8 Kasım 2020, https://www.middleeasteye.net/news/nagorno-karabakh-ceasefire-deal-azerbaijan-armenia.

[2] Սիրելի՛ հայրենակիցներ, 9 Kasım 2020, @ArayikHarutyunyan_artsakh, https://www.instagram.com/p/CHXIj8MspqY/.

[3] No:406/20, Statement by the President of the Republic of Azerbaijan, the Prime Minister of the Republic of Armenia and the President of the Russian Federation (En/Ru), Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı, 10 Kasım 2020, https://mfa.gov.az/en/news/7026/view.

[4] Nikol Pashinyan, 10 Kasım 2020 12:48am, https://www.facebook.com/nikol.pashinyan/posts/2807204759599901.

[5] We have a dream, and we need solidarity Artsakh President, Armradio, 10 Kasım 2020, https://en.armradio.am/2020/11/10/we-have-a-dream-and-we-need-solidarity-artsakh-president/.

[6] Ibid.

[7] Bakan Çavuşoğlu: Azerbaycan için büyük bir zafer, Anadolu Ajansı, 10 Kasım 2020, https://www.aa.com.tr/tr/politika/bakan-cavusoglu-azerbaycan-icin-buyuk-bir-zafer/2038341.

[8] Nikol Pashinyan, 10 Kasım 2020 12:48am, https://www.facebook.com/nikol.pashinyan/posts/2807204759599901.

[9] Defense Ministry and Army call to avoid actions that could undermine the foundations of statehood, Ermenistan Kamu Radyosu, https://en.armradio.am/2020/11/10/defense-ministry-and-army-call-to-avoid- Kasım actions-that-could-undermine-the-foundations-of-statehood/

[10] A call for calmness from the Catholicos of All Armenians, Ermenitan Kamu Radyosu, 10 Kasım 2020, https://en.armradio.am/2020/11/10/a-call-from-the-catholicos-of-all-armenians/.

Yazar Hakkında :

Tutku Dilaver, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünden 2015 yılında mezun olmuştur. 2020 yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalına bağlı Kafkasya Çalışmaları Programında tezli yüksek lisansını tamamlamıştır. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

2017 Ağustos ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinde (AVİM) başladığı 6 aylık uygulamalı eğitim programını tamamlamış, Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır. 2019-2023 yılları arasında AVİM'de Analist olarak çalışmıştır.

Atıfta bulunmak için: DİLAVER, Tutku. 2026. "DAĞLIK KARABAĞ'DA ATEŞKES SAĞLANDI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No:2020 / 51. Kasım 10. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/tr/Forum/DAGLIK-KARABAG-DA-ATESKES-SAGLANDI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır